

Undertegnede skal hermed på bestyrelsens vegne aflægge beretning for 2008.

Omkring 270 personer har deres daglige gang på Hammerum Fri- og Efterskole. Med ca. 135 efterskoleelever, 95 friskoleelever og ca. 40 ansatte - ja så kan man sige, at Hammerum Fri- og Efterskole er en temmelig stor arbejdsplads. Begge skoleformer kaldes frie skoler, og begge skoleformer eksisterer, fordi der er opbakning politisk, og fordi der er elever og forældre, der vælger denne skoleform. Vil denne opbakning fortsat være der?

Ja, vi er ikke i tvivl om, at forældre, og elevopbakningen fortsat vil være der, men politisk er opbakningen ikke entydig - friskolerne er under stadig beskydning for at koste kommunerne penge og for at skumme fløde ved udelukkende at være en skole for ressourcestærke familier. Og for ganske få år siden var der meget tæt på at være et politisk flertal for reelt at nedlægge 10.klasserne i efterskolerne. Det lykkedes kun at skamskyde skoleformen til en vis grad, så vi i dag må leve med et lavere taxameter på 8-9.000 kr. mindre pr. elev, end hvad der f.eks. gives til en 9.-klasseselev. En skævvridning der ikke er en omkostningsmæssig begrundelse for.

Så vi har behov for at kunne dokumentere, at vores skoleform producerer de resultater, som vi brugere ikke er i tvivl om, at den gør. Havde vi kunnet dokumentere i form af et karaktergennemsnit, så var det enkelt. Men vi skal kunne dokumentere så meget andet og mere væsentligt end et karaktergennemsnit. Vi skal dokumentere, at de 150 elever, som Hammerum Fri- og Efterskole hvert år må sige farvel til, er godt klædt på til deres videre færd i tilværelsen - ikke alene i kraft af gode boglige færdigheder, men at de som mennesker kan tage et medansvar og yde et bidrag på det niveau, de hver især har mulighed for.

Og skoleformen er i gang med at dokumentere - både for at afkræfte myter og for at dokumentere kvaliteter og muligheder. På friskolernes årsmøde den 18.april blev der offentliggjort en undersøgelse af elevsammensætningen i friskolen i forhold til folkeskolen. Det er tidligere dokumenteret, at friskoleelever har bedre resultater ved folkeskolens afgangsprøver end eleverne i folkeskolen. Hver gang har udmeldinger lydt fra visse politiske kredse, at bedre resultater hos friskoleelever skyldes, at friskolerne skummer fløden, fordi det er elever fra ressourcestærke hjem. Der er nu offentliggjort en analyse om ressourcestærke - eller ressourcetsvage familier - i henholdsvis friskolen og folkeskolen. Analysen måler familieforholdene på uddannelsesforhold, boligforhold, indkomstforhold, arbejdsforhold mv., og geografisk har man afgrænset det til København og det øvrige Danmark. Konklusionen er klar f.s.v.a. det øvrige Danmark - der er ingen forskel på elevsammensætningen i folkeskolen og friskolen. Forskellen er ikke eksisterende.

Vi kan så have vores egen teori om, at de bedre elevresultater skyldes et solidt skole/hjem samarbejde, og så de medarbejdere der står i klasseværelset. Og endelig den mulighed, at friskolen kan gøre en hel masse ting uden at skulle spørge om det.

Også på efterskoleområdet er der i årets løb offentliggjort en undersøgelse om "Efterskolernes effekt på unges uddannelse og beskæftigelse", og to af hovedkonklusionerne lyder, at et efterskoleophold; ...kan knække effekten af negativ social arv ...bidrager til, at flere unge får en ungdomsuddannelse, når vi ser på 10.-klasseelever ...betyder, at flere elever gennemfører et studium

Efterskolerne har en god effekt på udsatte unge, der kan være truet af negativ social arv, så det er en opgave at takle det paradoks, at disse unge, som har et stort behov for en "anden" påvirkning, typisk kommer fra lavindkomstfamilier, som har svært ved at betale kr. 30.000 for et efterskoleophold.

Den lave rente, den stigende efterspørgsel på et efterskoleophold og gode lånemuligheder har gjort efterskolerne til byggepladsernes paradys de senere år. Bygningsinvesteringer på to cifrede millionbeløb hører til almindeligheder - man får attraktive faciliteter, som betales af en tilsvarende udvidelse af værelsesfløjen, eller også opføres en hel ny efterskole. Uanset skolens gode omdømme, så vil der komme et tidspunkt, hvor der er en overkapacitet i forhold til efterspørgsel, og hvad sker der så?? Det er bestyrelsens opfattelse, at denne tilstand godt kan være nært forestående. Dels er der den økonomiske situation, som godt kan bevirke, at der er familier, der siger, at vi har svært ved at finde kr. 50.000 til et efterskoleophold, og dels kan vi konstatere, at 9.-klasseelevernes tilmelding til 10.klasse procentuelt er faldende, og at elever i 8.klasse 2008/09 er den største årgang - hvorefter der vil være et faldende elevtal. Den daglige drift er i en god gænge. Såvel efterskolen som friskolen kan konstatere en meget tilfredsstillende elevinteresse. Der er venteliste på efterskolen, og friskolen har de senere år kunnet konstatere en stigende elevtilgang og kan med de nuværende 95 elever ikke længere betegnes som en meget lille friskole.

Bestyrelsen ser det stigende elevantal som en klar styrkelse af Friskolen og forventer en synergisme ved et stigende elevtal - altså en voksende forældreinteresse i takt med et stigende elevtal. Hvor den pædagogiske øvre grænse ligger for det totale antal elever på Hammerum friskole i det fremtidige drøftes i øjeblikket i bestyrelsen og ledelsen, og der regnes helt konkret på økonomiske og bygningsmæssige konsekvenser af en klassekvotient p max. 18 elever pr. klasse.

Den nye bestyrelse valgt på generalforsamlingen i 2008 drøftede på det første bestyrelsesmøde, hvordan vi kunne fordele opgaverne, så vi ikke nødvendigvis skulle sidde fra kl.16.30 til 22.00 for i bedste fald at komme gennem den fremlagte dagsorden. Vi blev enige om en struktur, hvor en del af opgaverne skulle lægges i udvalg. Vi etablerede et friskoleudvalg, et byggeudvalg, et forretningsudvalg og et ansættelsesudvalg. Efter et år har vi gjort nogle erfaringer, og det vil vi evaluere og drøfte fremadrettet med den nye bestyrelse.

Men vi tror på, at det bliver mere spændende og mere effektivt for det enkelte bestyrelsesmedlem, at vi bruger de enkeltes kompetencer i mindre udvalg, ligesom det selvfølgelig er en vigtig opgave at sikre, at udvalgsarbejdet altid foregår inden for de rammer og den røde tråd, der er enighed om i den samlede bestyrelse. Vi er kommet meget langt i den rigtige retning i denne proces.

Helle Lauridsen ønskede medio 2008 at udtræde af bestyrelsen på grund af manglende tid. Suppleanten Mogens Knudsen indtrådte derfor i bestyrelsen i stedet for Helle. Tilsvarende har Tom Laursen ønsket at træde ud af bestyrelsen et år før valgperiodens udløb, og det sker her til generalforsamlingen, og Toms plads i bestyrelsen overtages det resterende år af suppleanten Dorthe Højland. Der skal lyde en stor tak til begge for indsatsen i bestyrelsesarbejdet, men også forståelse for, at tiden kan blive så belastet, at man bliver nødt til at skære områder fra.

Nye vedtægter bestemmer, at der fremover skal vælges 3 af bestyrelsens medlemmer direkte af friskolens forældrekræds. Dette sker i praksis første gang i 2009, så vi har i denne overgangsfase måttet beslutte, hvem der i den siddende bestyrelse skulle på valg i henholdsvis friskolens forældrekræds og skolekrædsen. Det blev besluttet, at Benny Jensen, Mogens Knudsen og Tom Laursen - der alle er forældre i friskolen - skulle på valg i forældrekrædsen, og den resterende del af bestyrelsen, Kim Overgaard, Ole Sørensen, Lis Hauge og Bertel

Juulsgaard skulle på valg i skolekredsen. Vi besluttede også, at friskolens forældre skulle indkaldes ½ time før den ordinære generalforsamling og gennemføre valghandlingen her.

Bestyrelsen har i årets løb afholdt to fællesmøder, i november på efterskolen og i januar måned på friskolen. Bestyrelsen, ledelsen og medarbejderne samledes sidst på eftermiddagen og fortsatte til et godt stykke ud på aftenen for at drøfte skolen, dagligdagen og fremtiden alt sammen med afsæt i "De bedste historier fra Hammerum Fri- og Efterskole". Fra bestyrelsen synes vi, at det var meget værdifuldt at møde medarbejderne på den måde. Vi kom tættere på en fælles forståelse af skolens værdigrundlag og kom tættere på et fælles billede af forventningerne og ønskerne til fremtiden og endelig sidst, men ikke mindst, så fik vi talt sammen. Ole Sørensen havde påtaget sig opgaven som procesleder, og det er ikke mindst Oles fortjeneste, at vi fik to meget værdifulde møder med medarbejderne.

Bestyrelsen besluttede på bestyrelsesmødet i november, at Hammerum Efterskole skal være røgfrit fra skoleåret 2010/11. De allerede tilmeldte elever adviseres om de ændrede betingelser med mulighed for at trække deres tilmelding og indbetaling tilbage. Der var overvejelser for og imod, hvad sker der med elever der ryger? Vi står for en åben skole, som appellerer til det personlige ansvar og plads til forskellighed, og vi har jo ringe muligheder for at påvirke eleverne til ikke at ryge, hvis eleverne ikke er på skolen. Der har bl.a. været tilbud til rygerne om ryge-stop-kusus m.v. Modsat er der hensynet til de elever, der kommer til skolen som ikke-ryger, men som forlader skolen som rygere. en undersøgelse viser, at det sidste desværre er tilfældet, og det blev udslagsgivende for beslutningen.

En længe tiltrængt renovering af elevfløjen på Hammerumhus blev gennemført i sommeren 2008, så de renoverede værelser og badefaciliteter kunne tages i brug ved skoleårets start. Vi synes, der kom et meget tilfredsstillende resultat ud af det. Byggefirmaet Mogens Lund var rådgivende i planlægningen, hvilket er en værdifuld sparring, når der skal omforandres og renoveres i ældre bygninger. Det tilbud, der efterfølgende blev afgivet fra Mogens Lund, blev sendt til kontrolberegning ved et Rådgivende Ingeniørfirma, C.G.Teknik, og der blev herfra givet udtryk for, at "det synes at være en fornuftig pris, I har fået".

På bygningsområdet er der mange ønsker om renoveringer og nye faciliteter. Som tidligere nævnt i beretningen, vil det stigende elevtal på friskolen få bygningsmæssige konsekvenser. De nuværende rammer kan ikke rumme et stigende elevtal. Der er allerede et udvalgsarbejde i gang, som skal belyse de bygningsmæssige muligheder, og som skal regne på de økonomiske konsekvenser ved en eller anden form for udvidelse af friskolen. Det er bestyrelsens klare mål, at Hammerum Fri- og Efterskole er en fælles institution, men at der skal være økonomisk balance både i friskolen og efterskolen.

Der skal fra bestyrelsen til slut lyde en stor tak til ledelse og medarbejdere ved Hammerum Fri- og Efterskole. Tak til ledelsen for en stor indsats - Signe, Kristina herunder Dorte og Bodil som har vikarieret for Kristina under dennes barselsorlov. Vi ser frem til, at vi i fællesskab også fremover kan sikre skolen som et udviklende og trygt sted at være for både elev og medarbejder.

På vegne af bestyrelsen

Bertel Juulsgaard